

8.1.2

3a (כדשניין מעיקרא) → 4a (אמר רב חסדא)

(1)	דברי נחמיה בן חכליה ויהי בחדש כסליו שנת עשרים ואני הייתי בשושן הבירה: נחמיה א, א
(2)	ויהי בחדש ניסן שנת עשרים לארתחשסתא המלך יון לפניו ואשא את היין ואתנה למלך ולא הייתי רע לפניו: נחמיה ב, א
(3)	ביום עשרים וארבעה לחדש בששי בשנת שתיים לדריגוש המלך: חגי א, טו
(4)	בשביעי בעשרים ואחד לחדש היה דבר ה' בידי חגי הנביא לאמר: חגי ב, א
(5)	ושיצא ביתה דנה עד יום תלתה לירח אדר די היא שנת שת למלכות דריגוש מלכא: עזרא ז, ח
(6)	ויבא ירושלם בחדש החמישי היא שנת השביעית למלך: עזרא ז, ח
(7)	ומה חשחן ובגי תורין ודכרין ואמרין לעלון לאלה שמאי חנטין מלח חמר ומשח כמאמר כהניא די בירושלם להוא מתיהב להם יום ביום די לא שלו: עזרא ו, ט
(8)	נדבכין די אבן גלל תלתא ונדבך די אע חדת ונפקתא מן בית מלכא תתיהב: עזרא ז, ד
(9)	ויבן את החצר הפנימית שלשה טורי גזית וטור כרתת ארזים: מלכים א ו, לו
(10)	ויאמר לי המלך והשגל יושבת אצלו עד מתי יהיה מהלכך ומתי תשוב וייתב לפני המלך וישלחני ואתנה לו זמן: נחמיה ב, ו
(11)	ועל מרא שמאי התרוממת ולמאניא די ביתה היתיו קדמך ואנת ורברבנד שגלתך ולחנתך חמרא שתין בהון ולא להי כספא ודהבא נחשא פרזלא אעא ואבנא די לא חזין ולא שמעין ולא ידעין שבתך ולא להא די נשמתך בידה וכל ארחתך לה לא הדרת: דניאל ה:בג
(12)	בנות מלכים בקריתך נצבה שגל לימיןך בקתם אופיר: תהלים מה, י
(13)	עד כסף כפרין מאה ועד חנטין כרין מאה ועד חמר בתין מאה ועד בתין משח מאה ומלח די לא כתב: עזרא ז, כב

I. Continued analysis of significance of ניסן – ר"ה למלכים ולרגלים (vv. 1-13)

- a. *Ruling*: that ניסן is the beginning of a new year for kings only applies to מלכי ישראל
 - i. *But*: תשרי מלכי אומות העולם
 - ii. *As evidenced*: by reckoning of years for פרס
 - iii. *Exception*: a כורש like מלך כשר is counted from ניסן

רש"י מסכת ראש השנה דף ג עמוד ב

הוא כורש כו' - אף דריוש שאחר אחשורוש נקרא כורש.

תוספות מסכת ראש השנה דף ג עמוד ב

וארתחשסתא על שם מלכותו - ואף כורש הראשון שנקרא ארתחשסתא כדפרישית לעיל כמו כן היינו על שם מלכותו.

בעל המאור ראש השנה דף א עמוד א

... והוי יודע שכל הדברים הללו אינן אמורין אלא על המלך האחרון של פרס שנראה מן הכתוב לפי מה ששינו באותה ברייתא דתניא באותו זמן לשנה הבאה וכו' שהיה נקרא בשני שמות בשם דריוש ובשם ארתחשסתא ולא מצינו לו בכ"מ שנקרא כורש אלא במקום אחד בלבד שנדמה לו לר' אבהו משום שנקרא בשם כורש לפי שהיה מלך כשר שכתב ושבי יהודאי בניין ומצלחין בנבואת חגי נביאה וזכריה בר עדו ובנו ושכלילו מטעם אלהי ישראל ומטעם כורש ודריוש וארתחשסתא מלך פרס כיון שכתב מלך פרס ולא נאמר מלכי פרס נראה לנו מזה כי שלשה שמות היה לו וכי מלך כשר היה מתחלתו ולכן נקרא כורש ומאותה ברייתא ששינו באותו זמן לשנה הבאה למדנו שני שמות למלך אחד שהם דריוש וארתחשסתא ומדברי ר' אבהו למדנו לו אף השם השלישי שהוא כורש ואין זה כורש המלך שהיתה הפקידה בתחלת מלכותו שהוא היה הראשון ממלכי פרס שמלך בבבל אחר דריוש המדי וזה היה המלך האחרון שהרגו אלכסנדרוס והוא היה בן אסתר כדברי רבותינו וזה שהביאו ראיה עליו לומר שהחמיץ מדכתב נדבכין די אבן גלל תלתא אע"פ שאותן דברים הם דברי כורש המלך הראשון כמו שנמצא כתוב באותה מגילה דאישתכח באחמתא בבירתא די במדי מדינתא כיון שסמך עליה האחרון וצוה לקיימה ולעשות כדבריה סברנו לומר ששניהם החמיצו לאחר כשרותם זה הוא העולה בידנו לפי מדרש רבותינו ולפי דקדוקיהם **אבל הפי' הנכון לפי הפשט זה שכתוב ומטעם כורש ודריוש וארתחשסתא מלך פרס שלשה מלכים היו והרי הוא כמו שאמר מלכי פרס כי כל אחד מהם היה מלך פרס והשנים הראשונים הוזכרו לענין בנין הבית שכורש היה המתחיל ודריוש היה המשלים וסמוך להם ארתחשסתא המלך האחרון שאף הוא בנה חומות ירושלים כמו שמפורש בדברי נחמיה ובכולן נתקיימה נבואת ישעיה שכתוב ובנו בני נכר חומותיך ומלכיהם ישרתונך ואין זה ארתחשסתא הראשון שצוה לבטל מלאכת בית המקדש לפיכך סמך הכתוב לשלשה מלכים הללו והזכירן בזה אחר זה להזכיר שבחן וזכותן.**